

Bosna i Hercegovina
Agencija za rad i zapošljavanje
Bosne i Hercegovine
SARAJEVO

Bosnia and Herzegovina
Labor and Employment Agency of
Bosnia and Herzegovina
SARAJEVO

Босна и Херцеговина
Агенција за рад и запошљавање
Босне и Херцеговине
САРАЈЕВО

Bosnia and Herzegovina
Labor and Employment Agency of
Bosnia and Herzegovina
SARAJEVO

PLAN O SMJERNICAMA POLITIKA TRŽIŠTA RADA I AKTIVNIM MJERAMA ZAPOŠLJAVANJA U BOSNI I HERCEGOVINI ZA 2023. GODINU

Sarajevo, mart 2023. godine

1. UVOD

Na osnovu odredbi Zakona o Agenciji za rad i zapošljavanje Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“ br.21/03 i 43/09.), Agencija za rad i zapošljavanje Bosne i Hercegovine je, u saradnji sa Federalnim zavodom za zapošljavanje, Zavodom za zapošljavanje Republike Srpske i Zavodom za zapošljavanje Brčko distrikta BiH, uradila prijedlog „Plana o smjernicama politika tržišta rada i aktivnim mjerama zapošljavanja u Bosni i Hercegovini za 2023. godinu”.

Ovaj dokument predstavlja smjernice politika tržišta rada i aktivne mjere zapošljavanja koje su planirale nadležne državne i entitetske institucije u oblasti zapošljavanja u 2023. godini. Polazne osnove za kreiranje ovog dokumenta predstavljali su prioritetni ciljevi navedeni u programima rada Agencije za rad i zapošljavanje BiH, Federalnog zavoda za zapošljavanje, Zavoda za zapošljavanje Republike Srpske i Zavoda za zapošljavanje Brčko distrikta BiH za 2023. godinu, koji su prihvaćeni od strane nadležnih ministarstava i institucija.

Izvori finansiranja za realizaciju ovih aktivnosti su prvenstveno odobreni budžeti institucija koje realiziraju ove aktivnosti, uz dodatna sredstva osigurana putem realizacije projekata finansiranih iz stranih kredita i donacija i sredstava iz budžeta vlada entiteta i Brčko distrikta BiH namijenjenih podršci realizaciji programa aktivnih mjera na tržištu rada.

„Plan o smjernicama politika tržišta rada i aktivnim mjerama zapošljavanja u Bosni i Hercegovini za 2023. godinu” su uradili predstavnici Agencije za rad i zapošljavanje Bosne i Hercegovine, Federalnog zavoda za zapošljavanje, Zavoda za zapošljavanje Republike Srpske i Zavoda za zapošljavanje Brčko distrikta BiH. Izrazi u ovom dokumentu koji su napisani u jednom gramatičkom rodu odnose se podjednako na muški i ženski rod.

2. ANALIZA SITUACIJE NA TRŽIŠTU RADA U BOSNI I HERCEGOVINI U 2022. GODINI

Visok nivo ekonomske aktivnosti u zemljama EU pozitivno se odrazio na ekonomska kretanja kako u regionu tako i u Bosni i Hercegovini. Tako je Bosna i Hercegovina, prema trenutno raspoloživim preliminarnim podacima Agencije za statistiku Bosne i Hercegovine (BHAS-a), u trećem kvartalu 2022. godine ostvarila stopu ekonomskog rasta od 2,6%¹ u odnosu na isti kvartal prošle godine. Ova relativno visoka stopa ekonomskog rasta predstavlja nastavak trenda rasta ekonomske aktivnosti iz prethodne godine (2021/2020 - 7,5%) i posljedica je jačanja kako domaće, tako i izvozne tražnje. Također, u 2022. godini ponovo bilježimo pozitivan trend kretanja na tržištu rada praćen rastom broja zaposlenih (u 2022. godini prosječan broj zaposlenih iznosio je 840,5 hiljada i bio je veći za 2,1 % u odnosu na 2021. godinu) i padom broja nezaposlenih lica (prosječan broj nezaposlenih lica u 2022. godini iznosio je 362,9 hiljada i smanjen je za 8,0% u odnosu na prosjek 2021. godine). Prosječna mjesečna neto plata po zaposlenom za 2022. godinu iznosila je 1.122 KM² i u odnosu na isti period 2021. godine nominalno je veća za 12,5%. Također, posmatrano na godišnjem nivou, za period I-XII 2022. godine u odnosu na I-XII 2021. godine, došlo je do rasta fizičkog obima industrijske proizvodnje od 1,7%. Što se tiče izvoza, u 2022. godini, bilježi se stopa rasta, tako da se od početka godine izvoz na godišnjem nivou povećao za 25,9%, dok se uvoz povećao za 32,6% u odnosu na isti period prethodne godine.

Osnovna kretanja na tržištu rada u Bosni i Hercegovini

Tržištu rada u Bosni i Hercegovini pogodovao je ekonomski oporavak, ali strukturalni problemi i dalje postoje. U 2022. godini, broj registrovanih zaposlenih bio je veći za 2,1% u odnosu na prethodnu godinu, dok je broj nezaposlenih bio čak za 8,0% manji. Nesrazmjerno mali rast zaposlenosti u odnosu na značajan pad nezaposlenosti uzrokovao je smanjenje ukupne radne snage. Također, i rezultati anketnih podataka o radnoj snazi, koji nisu uporedivi sa administrativnim, upućuju na usporavanje povećanja zaposlenosti (zaposlenost se prema podacima iz Ankete o radnoj snazi u trećem kvartalu 2022. godine smanjila za 0,9%) i snažnom padu nezaposlenosti (nezaposlenost se u trećem kvartalu 2022. godine smanjila za 11,4%).

Tabela 1. Stanje tržišta rada u BiH u 2022. godini – prosjek godine					
		Bosna i Hercegovina	Federacija BiH	Republika Srpska	Brčko distrikt BiH
Ukupno registrovana zaposlenost	žene	373.060	232.282	133.534	7.194
	muškarci	467.457	303.383	153.629	10.495
	ukupno	840.517	535.665	287.163	17.689
Ukupno registrovana nezaposlenost	žene	209.912	170.871	35.896	3.145
	muškarci	153.077	119.041	31.849	2.186
	ukupno	362.989	289.912	67.745	5.332

Izvor: Agencija za statistiku, Agencija za rad i zapošljavanje BiH, Federalni zavod za zapošljavanje, Zavod za zapošljavanje Republike Srpske i Zavod za zapošljavanje Brčko distrikta BiH.

¹ Izvor: Agencija za statistiku BiH

² Izvor: Agencija za statistiku BiH

Smanjenje ukupne radne snage u Bosni i Hercegovini djelimično je uzrokovano odlaskom velikog broja kvalifikovane i mobilne radne snage u inostranstvo zbog boljih mogućnosti za zapošljavanje. Zbog strukturalnih problema učešće žena i mladih na tržištu rada i dalje je slabo, a stope nezaposlenosti ove dvije grupe su znatno veće u odnosu na grupu radno sposobnih muškaraca. Stepenn dugotrajne nezaposlenosti i dalje je visok, tako da je oko 75,2%³ nezaposlenih bilo bez posla duže od godinu dana. Zapošljavanje ranjivih i ugroženih grupa podržava se kroz aktivne mjere zapošljavanja, koje entitetski zavodi za zapošljavanje i Zavod za zapošljavanje Brčko distrikta BiH svake godine provode na tržištu rada u Bosni i Hercegovini.

Broj zaposlenih lica u Bosni i Hercegovini u 2022. godini povećan je u odnosu na 2021. godinu. Prosječan broj zaposlenih lica u 2021. godini iznosio je 840.517 i u odnosu na prosjek u 2021. godini povećao se za 16.918 lica ili 2,1%. Od ukupnog broja zaposlenih lica u 2022. godini, 373.060 ili 44,4% su činile žene. Poredeći stanje u entitetima i Brčko distriktu BiH u 2022. godini, broj registrovanih zaposlenih lica u Federaciji BiH povećan je za 10.268 ili 2,0%, u Republici Srpskoj povećan je za 6.756 ili 2,4%, dok je u Brčko distriktu BiH taj broj bio manji za 106 lica ili 0,6% u odnosu na 2021. godinu.

Tabela 2. Broj zaposlenih u pravnim licima u periodu I - XII 2022. godine u – BiH/entiteti/Brčko distrikt BiH												
	FBiH			RS			DBiH			BiH		
	žene	muškarci	ukupno	žene	muškarci	ukupno	žene	muškarci	ukupno	žene	muškarci	ukupno
I/2022	227.611	302.887	530.498	130.565	152.499	283.064	7.212	10.521	17.733	365.388	465.907	831.295
II/2022	228.796	302.689	531.485	130.766	151.987	282.753	7.184	10.596	17.780	366.746	465.272	832.018
III/2022	229.505	302.363	531.868	131.729	152.531	284.260	7.181	10.614	17.795	368.415	465.508	833.923
IV/2022	231.431	303.483	534.914	133.299	154.006	287.305	7.176	10.380	17.556	371.906	467.869	839.775
V/2022	232.351	303.974	536.325	133.080	154.237	287.318	7.209	10.487	17.696	372.640	468.698	841.339
VI/2022	233.296	304.983	538.279	134.412	153.116	287.528	7.222	10.498	17.720	374.027	469.501	843.527
VII/2022	230.993	303.846	534.839	132.901	155.824	288.725	7.205	10.485	17.690	372.610	468.644	841.254
VIII/2022	229.392	302.861	532.253	134.156	154.294	288.450	7.212	10.495	17.707	370.760	467.650	838.410
IX/2022	235.483	303.851	539.334	135.007	154.091	289.098	7.173	10.524	17.697	377.663	468.466	846.129
X/2022	235.900	303.579	539.479	135.214	154.043	289.258	7.162	10.476	17.638	378.276	468.098	846.375
XI/2022	236.732	303.689	540.421	135.380	153.485	288.865	7.163	10.463	17.626	379.275	467.637	846.912
XII/2022	235.891	302.392	538.283	135.893	153.445	289.338	7.233	10.393	17.626	379.017	466.230	845.247
Ø2022	232.282	303.383	535.665	133.534	153.630	287.163	7.194	10.494	17.689	373.060	467.457	840.517

Izvor: Agencija za statistiku BiH, Federalni zavod za statistiku, Republički zavod za statistiku Republike Srpske

U 2022. godini zabilježen je pad broja nezaposlenih lica na evidencijama zavoda i službi zapošljavanja u Bosni i Hercegovini. Prosječan broj nezaposlenih lica u 2022. godini iznosio je 362.989 i u odnosu na prosjek u 2021. godini smanjio se za 31.413 ili 8,0%. Od ukupnog broja lica koja traže zaposlenje u 2022. godini, 209.912 ili 57,8% su činile žene. Poredeći stanje u entitetima i Brčko distriktu BiH u 2022. godini, broj registrovanih nezaposlenih lica u Federaciji BiH smanjen je za 21.767 ili 7,0%, u Republici Srpskoj manji je za 8.288 ili 10,9%, dok je u Brčko distriktu BiH taj broj smanjen za 1.358 lica ili 20,3% u odnosu na 2021. godinu.

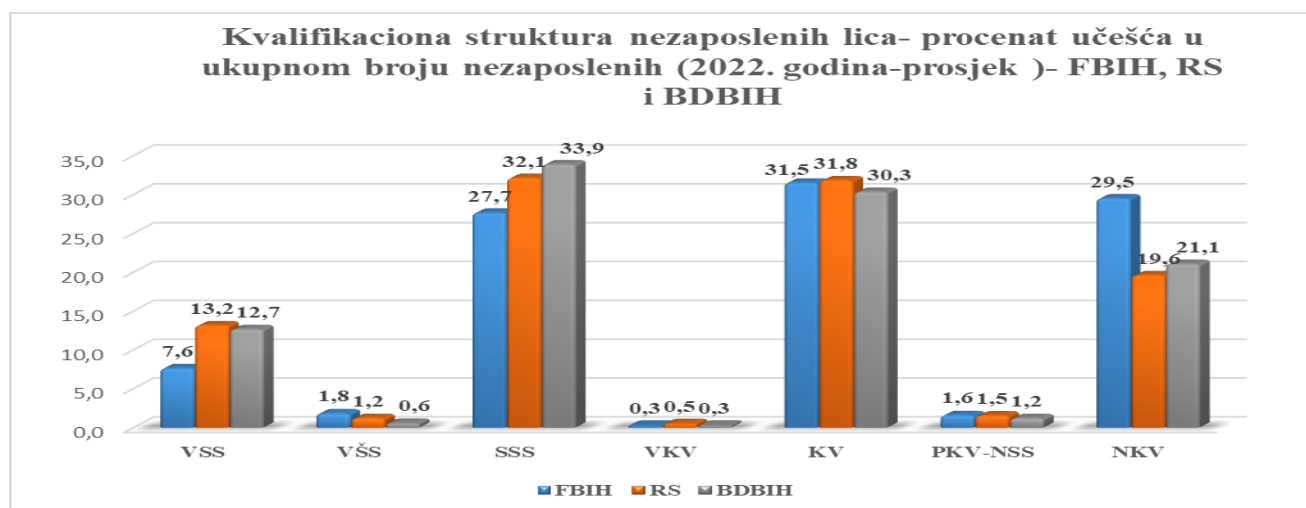
³ Izvor: Agencija za statistiku BiH: Anketa o radnoj snazi, III kvartal 2022. godini

Tabela 3. Broj nezaposlenih u pravnim licima u periodu I - XII 2022. godine u – BiH/entiteti/Brčko distrikt BiH

	FBIH			RS			BDBIH			BIH		
	žene	muškarci	ukupno	žene	muškarci	ukupno	žene	muškarci	ukupno	žene	muškarci	ukupno
I /2022	175.999	124.256	300.255	37.439	33.406	70.845	3.510	2.516	6.026	216.948	160.178	377.126
II /2022	174.524	123.399	297.923	37.760	34.167	71.927	3.405	2.434	5.839	215.689	160.000	375.689
III /2022	173.232	121.988	295.220	37.403	33.718	71.121	3.301	2.340	5.641	213.936	158.046	371.982
IV /2022	171.007	119.743	290.750	36.852	32.832	69.684	3.179	2.265	5.444	211.038	154.840	365.878
V /2022	169.242	117.402	286.644	36.123	32.425	68.548	3.126	2.193	5.319	208.491	152.020	360.511
VI /2022	169.411	117.576	286.987	35.404	31.825	67.229	3.191	2.200	5.391	208.006	151.601	359.607
VII /2022	171.601	118.630	290.231	35.016	31.247	66.263	3.137	2.143	5.280	209.754	152.020	361.774
VIII /2022	171.543	118.362	289.905	34.781	30.519	65.300	3.104	2.125	5.229	209.428	151.006	360.434
IX /2022	167.972	117.016	284.988	35.447	31.057	66.504	2.969	2.070	5.039	206.388	150.143	356.531
X /2022	168.882	117.161	286.043	35.446	30.813	66.259	2.972	2.038	5.010	207.300	150.012	357.312
XI /2022	168.423	116.419	284.842	34.760	30.208	64.968	2.916	1.974	4.890	206.099	148.601	354.700
XII /2022	168.618	116.540	285.158	34.320	29.975	64.295	2.932	1.938	4.870	205.870	148.453	354.323
Ø2022	170.871	119.041	289.912	35.896	31.849	67.745	3.145	2.186	5.332	209.912	153.077	362.989

Izvor: Agencija za rad i zapošljavanje BiH, Federalni zavod za zapošljavanje, Zavod za zapošljavanje Republike Srpske i Zavod za zapošljavanje Brčko distrikta BiH.

Što se tiče kvalifikacione strukture, najveće učešće u ukupnoj nezaposlenosti u 2022. godini u Bosni i Hercegovini činili su radnici sa SSS 33,9%, zatim osobe sa trećim stepenom obrazovanja KV radnici 30,3%, te NKV radnici 21,1%. Prema kvalifikacionoj strukturi nezaposlenih žena stanje je isto i najviše je nezaposlenih žena sa srednjom stručnom spremom 39,4%, 24,5% je KV radnica, a 19,6 % čine NKV radnice. Posmatrano po entitetima, što se tiče kvalifikacione strukture situacija je ista u Republici Srpskoj i u Brčko distriktu BiH, gdje najviše nezaposlenih čine radnici sa SSS, zatim KV radnici, te NKV radnici, dok je u Federaciji BiH nešto drugačiji odnos i najviše je nezaposlenih KV radnika, zatim NKV radnika, a onda slijede radnici sa SSS.

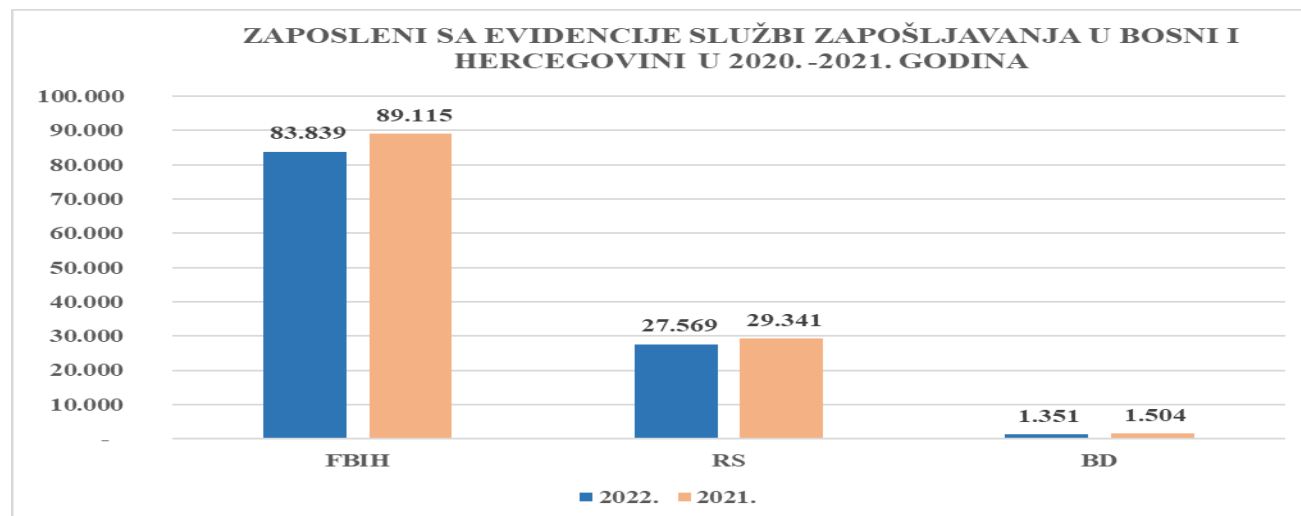
Broj korisnika prava po osnovu nezaposlenosti smanjen je u odnosu na 2021. godinu. U 2022. godini prosječan broj korisnika novčane naknade u Bosni i Hercegovini bio je 13.965 ili 3,8% od ukupnog broja registrovanih nezaposlenih lica, od čega 6.568 žena. Ovaj broj se u odnosu na 2021. godinu, smanjio za 12,8%. U Federaciji BiH broj korisnika novčane naknade smanjen je za 12,3%, u Republici Srpskoj za 12,9%, dok je u Brčko distriktu BiH smanjen za čak 43,4% u odnosu na 2021. godinu.

Tabela 4. MATERIJALNA I SOCIJALNA SIGURNOST NEZAPOSLENIH - BIH, entiteti, BD BIH

Korisnici novčane naknade													
		I/2022	II/2022	III/2022	IV/2022	V/2022	VI/2022	VII/2022	VIII/2022	IX/2022	X/2022	XI/2022	XII/2022
Bosna i Hercegovina	ukupno	13.941	14.752	14.456	13.720	13.654	14.082	14.765	15.078	14.115	11.768	13.607	13.646
	žene	6.513	6.544	6.590	6.404	6.419	6.605	7.291	7.564	6.765	5.493	6.367	6.256
Federacija BiH	ukupno	10.611	11.163	11.034	10.470	10.365	10.584	10.972	11.414	10.698	8.247	10.045	10.268
	žene	4.704	4.897	4.995	4.863	4.886	5.095	5.591	5.938	5.219	3.836	4.682	4.671
Republika Srpska	ukupno	3.226	3.469	3.325	3.163	3.208	3.413	3.694	3.590	3.331	3.411	3.462	3.284
	žene	1.757	1.589	1.559	1.514	1.507	1.479	1.653	1.589	1.500	1.601	1.624	1.518
Brčko Distrikt BiH	ukupno	104	120	97	87	81	85	99	74	86	110	100	94
	žene	52	58	36	27	26	31	47	37	46	56	61	67

Izvor: Agencija za rad i zapošljavanje BiH, Federalni zavod za zapošljavanje, Zavod za zapošljavanje Republike Srpske i Zavod za zapošljavanje Brčko distrikta BiH.

U 2022. godini, sa evidencija Federalnog zavoda za zapošljavanje, Zavoda za zapošljavanje Republike Srpske i Zavoda za zapošljavanje Brčko distrikta BiH ukupno je zaposleno 112.759 nezaposlenih lica. Broj zaposlenih sa evidencije u odnosu na 2021. godinu bio je manji za 7.201 lice ili 6,0%. Ukupno zaposlenih žena sa evidencije, u istom periodu, bilo je 58.600 ili 52,0% od ukupnog broja zaposlenih lica. U Federaciji BiH u 2022. godini sa evidencija je zaposleno 83.839 lica (42.859 žena) što je za 5,9% manje u odnosu na 2021. godinu, u Republici Srpskoj 27.569 lica (15.054 žene) što je za 6,0% manje, a u Brčko distriktu BiH 1.351 lice (687 žena) i ovaj broj je manji za 10,2% u odnosu na 2021. godinu.

Prema podacima iz Ankete o radnoj snazi u trećem kvartalu 2022. godine⁴, u Bosni i Hercegovini manje od polovine radno sposobnog stanovništva čine aktivne osobe. Stopa aktivnosti od 47,3% vrlo je niska po međunarodnim standardima i značajno je viša za muškarce (60,3%) nego za žene (36,8%). U odnosu na treći kvartal 2021. godine, stopa aktivnosti u Bosni i Hercegovini smanjila se za 1 postotni poen. Stopa aktivnosti u trećem kvartalu 2022. godine u Federaciji BiH iznosila je 47,7%, u Republici Srpskoj iznosila je 46,7%, a u Brčko distriktu BiH stopa aktivnosti bila je 47,3%. Stopa zaposlenosti u trećem kvartalu 2022. godine u Bosni i Hercegovini iznosila je 40,3% i bila je značajno viša za muškarce 52,8%, nego za žene 28,4%. U odnosu na treći kvartal 2021. godine, stopa zaposlenosti smanjila se za 0,1 postotni poen. U Federaciji BiH stopa zaposlenosti u trećem kvartalu 2022. godine iznosila je 39,8%, u Republici Srpskoj iznosila je 41,6%, a u Brčko distriktu BiH stopa zaposlenosti bila je 40,3%.

Anketna stopa nezaposlenosti značajno je manja od registrovane i na nivou Bosne i Hercegovine u trećem kvartalu 2022. godine iznosila je 14,8% (12,1% za muškarce i 19,3% za žene). U odnosu na treći kvartal 2021. godine, stopa nezaposlenosti smanjila se za 1,6 postotnih poena. Stopa nezaposlenosti bila je najviša među mladim osobama starosti 15 do 24 godine i iznosila je 36,2% (31,8% za muškarce i 44,2% za žene). U Federaciji BiH stopa nezaposlenosti u trećem kvartalu 2022. godine iznosila je (16,5%), u Republici Srpskoj iznosila je 11,1%, a u Brčko distriktu BiH stopa nezaposlenosti bila je 14,8%.

Tabela 5. Anketa o radnoj snazi 2021.-2022. – mjere aktivnosti stanovništva u BiH i entitetima (%)									
		BiH		Federacija BiH		Republika Srpska		Brčko distrikt BiH	
		ukupno	žene	ukupno	žene	ukupno	žene	ukupno	žene
Stopa aktivnosti (%)	III kvartal 2021.	48,3	36,8	46,5	33,7	51,9	43,1	44,6	34,1
	III kvartal 2022.	47,3	35,2	47,7	34,5	46,7	36,4	47,3	35,2
Stopa zaposlenosti (%)	III kvartal 2021.	40,4	29,2	38,3	25,6	44,7	36,4	34,2	25,2
	III kvartal 2022.	40,3	28,4	39,8	27,1	41,6	31,0	40,3	28,4
Stopa nezaposlenosti (%)	III kvartal 2021.	16,4	20,8	17,5	24,1	14,0	(15,6)	(23,4)	(26,1)
	III kvartal 2022.	14,8	19,3	16,5	21,4	11,1	(14,9)	14,8	19,3

() podatak je manje pouzdan

Izvor: Agencija za statistiku BiH, Federalni zavod za statistiku, Republički zavod za statistiku Republike Srpske.

⁴ Izvor: Agencija za statistiku BiH, Anketa o radnoj snazi III kvartal 2021. i 2022. godine

3. SMJERNICE POLITIKA TRŽIŠTA RADA I AKTIVNIH MJERA ZAPOŠLJAVANJA U 2023. GODINI

U definisanju osnovnih programskih aktivnosti zavoda i službi zapošljavanja u BiH za zapošljavanje u 2023. godini neophodno je imati u vidu ekonomske posljedice izazvane sukobom u Ukrajini i finansijskom krizom koja je posljedica navedenih dešavanja, a koje se reflektuje i na tržište rada. To se prije svega odnosi na izmjene privrednih aktivnosti u pojedinim granama djelatnosti. Također treba imati u vidu da nepredvidivost i nastavak navedenih dešavanja i globalne ekonomske krize koji mogu dodatno usložniti stanje na tržištu rada u pogledu raspoloživih kadrova i mogućnosti zapošljavanja. Multidisciplinarnim stručnim pristupom i pravovremenim sinergijskim djelovanjem uz optimalno korištenje resursa svih relevantnih sudionika koji mogu doprinijeti poboljšanju ekonomskog stanja, moguće je osigurati adekvatan odgovor na navedene izazove na tržištu rada. Unapređenje poreske politike, provođenje reformi pravnog okvira koji utiče na tržište rada, te utvrđivanje strateških dokumenata u oblasti zapošljavanja na državnom nivou koje osigurava znatna finansijska sredstva iz međunarodnih fondova, pomogli bi u poboljšanju društvenih prilika i tržišta rada.

Izražene demografske promjene, negativan prirodni priraštaj, evidentna emigracija radne snage većeg obima, starenje stanovništva, uticaj negativnih globalnih ekonomskih kretanja, inflacija, globalna energetska kriza, poremećaji na svjetskom tržištu, tehnološke promjene, „rad na crno“, visok udio nekvalifikovanih osoba u radnoj snazi i udio neaktivnih u radno sposobnom stanovništvu, predstavljat će veliki izazov u narednom periodu za javne službe za zapošljavanje, ali i za cijelu ekonomiju Bosne i Hercegovine. Nakon stabilizacije ekonomskih prilika, u odnosu na prethodni period potražnja za radnom snagom se povećava. Međutim, dio oglašanih slobodnih radnih mjesta se otežano popunjava, zbog nedostatka određenih profila zanimanja na širem području, odnosno zbog nepodudarnosti ponude i potražnje na tržištu rada s aspekta zanimanja i stručnih kompetencija. Navedeno ukazuje na strukturnu nezaposlenost uzrokovanu brojnim faktorima. Između ostalog, potrebno je sistemski pristupiti jačanju i unapređenju srednjeg stručnog i visokog obrazovanja, poboljšanju kvalitete praktične nastave, organizovanju obuke radne snage za konkretne poslove.

Programima rada za 2023. godinu planirane su aktivnosti koje su usmjerene na dalje unapređivanje mjera aktivne politike zapošljavanja, jačanje njihove efikasnosti i održivosti zapošljavanja. Jedan od prioriteta su svakako mjere aktivne politike zapošljavanja, jačanje njihove efikasnosti i održivosti zapošljavanja. Analiza i praćenje potreba tržišta rada, procjena efikasnosti postojećih mjera i povećanje kvaliteta usluga ključnim korisnicima su također prioriteti. Zavodi i službe zapošljavanja u BiH su se u planiranim aktivnostima u 2023. godini opredijelili za osnovne smjernice politika tržišta rada koje predviđaju sljedeće:

1. Doprinijeti ekonomskom i društvenom razvoju povećanjem nivoa zaposlenosti kroz inkluzivnost tržišta rada sa fokusom na zapošljavanje ugroženih kategorija

Najvažniji zadaci zavoda i službi zapošljavanja u BiH u 2023. godini će obuhvatiti dvije važne aktivnosti

- razvoj aktivne politike zapošljavanja, u cilju brže integracije nezaposlenih lica na tržište rada,
- adekvatno reagovanje na izražene demografske promjene, evidentne migracije radne snage, starenje stanovništva, uticaj negativnih ekonomskih kretanja u svijetu, tehnološke promjene, „rad na crno“, visok udio nekvalifikovanih osoba u radnoj snazi i udio neaktivnih u radno sposobnom stanovništvu.

Kada je u pitanju provođenje programa zapošljavanja u 2023. godini očekivanja su da programi budu usmjereni na zapošljavanje i samozapošljavanje nezaposlenih lica u privredi kao i zapošljavanje ugroženih kategorija nezaposlenih lica. U 2023. godini treba da započne treća faza projekta koji finansira Svjetska banka, za koji su Vijeće ministara BiH i Predsjedništvo BiH dali saglasnost. U fokusu nove faze projekta su mladi i teže zapošljive kategorije koje imaju manje od srednje škole, stariji od 40 godina i dr. Okvir rezultata Svjetske banke u skladu je sa predviđenim aktivnostima planiranim u okviru pomoći IPA III – 2021, kao i akcionim dokumentom IPA III - 2023. Konkretnije, predviđeni programi aktivnih mjera su usklađeni, a ostale aktivnosti se odnose na softverska rješenja koja se fokusiraju isključivo na kreiranje aplikacije/portala za posao kako bi se olakšalo traženje posla. Predložene aktivnosti u okviru ove akcije koje se odnose na digitalizaciju javnih zavoda za zapošljavanje će se baviti pružanjem digitalnih rješenja za poboljšanje efikasnosti i efektivnosti javnih službi za zapošljavanje. Dio projekta će biti fokusiran na aktivnosti monitoringa i evaluacije, na tehničku podršku za portal, razvoj video biznisa, automatsko posredovanje koje već ima jedinstveni informacioni sistem itd.

2. Unaprijediti programe/mjere aktivne politike zapošljavanja u cilju efikasne integracije nezaposlenih osoba na tržištu rada

Kada je u pitanju provođenje programa zapošljavanja u 2023. godini, očekivanja su da programi budu usmjereni na zapošljavanje nezaposlenih lica u privredi kao i zapošljavanje teško zapošljivih i ranjivih kategorija nezaposlenih. Mjere aktivne politike zapošljavanja realizovat će se kroz kontinuirane aktivnosti u sljedećim područjima rada:

- Posredovanje u zapošljavanju;
- Rad sa poslodavcima;
- Rad sa nezaposlenim licima;
- Povećanje aktivnosti na tržištu rada;

- Realizacija mjera u oblasti karijerne orijentacije, informisanja o izboru zanimanja, planiranju karijere i razvoju cjeloživotnog učenja;
- Prikupljanje podataka o tržištu rada, analiza i praćenje osnovnih pokazatelja o stanju i potrebama tržišta rada, praćenje kretanja zapošljavanja, ukupne zaposlenosti i nezaposlenosti;

U 2023. godini planiraju se provesti programi aktivne politike zapošljavanja koji obuhvataju programe sufinansiranja zapošljavanja i samozapošljavanja, te obuke za sticanje potrebnih znanja i vještina za potrebe tržišta rada i obuke uz rad kod poznatog poslodavca. Očekuje se i realizacija, uz podršku Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice BiH, programa sufinansiranja zapošljavanja i samozapošljavanja Roma. Svi ovi programi se odnose na podršku nezaposlenim licima u aktivnom traženju posla, obuku/pripremu za rad, podsticanje zapošljavanja kod poslodavaca i poticanje samozapošljavanja tj. pokretanje i registraciju poslovnih aktivnosti (Start up programi).

Projekti zapošljavanja, kao dio mjera aktivne politike, biće usmjereni na podsticanje zapošljavanja i samozapošljavanja pretežno u privredi i poljoprivredi i biće namijenjeni teže zapošljivim i dugoročno nezaposlenim osobama koja aktivno traže zaposlenje. U 2023. godini planiran je nastavak ranijih i provođenje novih projekata aktivne politike zapošljavanja koji se odnose na zapošljavanje ili samozapošljavanje ciljnih grupa, a svi planirani programi su prikazani u Poglavlju 4. Planirane mjere aktivnih politika zapošljavanja na tržištu rada u Bosni i Hercegovini.

3. Brzo i efikasno izvršavanje svih poslova vezanih za ostvarivanje prava nezaposlenih, kao i blagovremenu isplatu ostvarenih materijalnih prava

Svako registrovano nezaposleno lice, u skladu sa važećim zakonima o zapošljavanju u BiH, ostvaruje i prava za slučaj nezaposlenosti koja podrazumijevaju novčana davanja i to:

- pravo na novčanu naknadu,
- pravo na zdravstveno osiguranje po osnovu nezaposlenosti,
- pravo na penziono osiguranje po osnovu nezaposlenosti,
- uplatu doprinosa za PIO, ukoliko se sa tim stažom osiguranja ispunjavaju uslovi za starosnu penziju.

U 2022. godini prosječan broj korisnika novčane naknade u Bosni i Hercegovini bio je 13.965 ili 3,8% od ukupnog broja registrovanih nezaposlenih lica i smanjen je za 12,8% u odnosu na 2021. godinu. Tokom 2023. godine očekuje se broj zahtjeva i donesenih rješenja na nivou 2022. godine ukoliko ne bude nekih posebnih razloga i dešavanja koji bi doveli do povećanja zahtjeva.

4. Unaprijediti sistem rada i funkcionisanja zavoda i službi zapošljavanja u Bosni i Hercegovini

Glavne aktivnosti zavoda i službi zapošljavanja u BiH na tržištu rada u 2023. godini biće usmjerene na:

- unapređenje sadržaja i efikasnosti rada u pružanju usluga ključnim korisnicima, poslodavcima i nezaposlenim osobama provođenje zakona o zapošljavanju u dijelu koji se odnosi na ostvarivanje prava po osnovu nezaposlenosti;
- praćenje i analizu stanja i potreba tržišta rada, kretanja zapošljavanja, zaposlenosti i nezaposlenosti;
- jačanje i razvoj preduzetništva kroz projekte finansiranja i sufinansiranja samozapošljavanja i provođenje programa pripreme za zapošljavanje osoba, kao i programe obuka, prekvalifikacije i dokvalifikacije;
- unapređenje programa saradnje u cilju povlačenja sredstava iz međunarodnih fondova i udruživanja sredstava sa drugim organizacijama i institucijama.

4. PLANIRANE MJERE PROGRAMA AKTIVNIH POLITIKA ZAPOSŁJAVANJA NA TRŽIŠTU RADA U BOSNI I HERCEGOVINI U 2023. GODINI

Aktivnom politikom zapošljavanja se uobičajeno definiraju intervencije na tržištu rada usmjerene u integraciju nezaposlenih osoba i njihovo zapošljavanje. Naredni period sigurno će obilježiti snažna borba za stabilizaciju ekonomskih prilika, s velikim uticajem na tržište rada, te će i planirane aktivnosti, tj. realizacija navedenih ciljeva zavisi od razvoja situacije uzrokovane globalnim ekonomskim, socijalnim, energetskim i zdravstvenim prilikama i stanjem u međunarodnim odnosima, te će zahtijevati efikasno korištenje svih raspoloživih resursa i mjera. Mjere iz ovog dokumenta su prilagođene potrebama i zahtjevima tržišta rada i usklađene su sa okvirnim strateškim, zakonskim i planskim dokumentima u oblasti zapošljavanja u BiH na svim nivoima. U skladu sa postojećim zakonskim propisima u Bosni i Hercegovini, aktivne politike zapošljavanja sprovode:

- U Federaciji BiH - Federalni zavod za zapošljavanje i kantonalne službe zapošljavanja,
- U Republici Srpskoj - Zavod za zapošljavanje Republike Srpske i
- U Brčko distriktu BiH - Zavod za zapošljavanje Brčko distrikta BiH.

Aktivnosti oko koordinacije posredovanja u zapošljavanju državljana Bosne i Hercegovine u drugim državama, iniciranje potrebnih aktivnosti kod entitetskih zavoda za zapošljavanje i Zavoda za zapošljavanje Brčko distrikta BiH da se zajedno i u saradnji sa poslodavcima, sindikatima, obrazovnim ustanovama i drugim udruženjima organiziraju i sprovode programi profesionalnog usmjerenja i obrazovanja u svrhu većeg zapošljavanja i drugih oblika aktivne politike zapošljavanja, zajednički obavljaju Agencija za rad i zapošljavanje BiH, Federalni zavod za zapošljavanje i kantonalne službe zapošljavanja, Zavod za zapošljavanje Republike Srpske i Zavod za zapošljavanje Brčko distrikta BiH.

4.1. FEDERACIJA BiH

U cilju poboljšanja uvjeta i ublažavanja negativnih uticaja na tržištu rada u Federaciji BiH, prije svega radi poboljšanja zapošljivosti nezaposlenih osoba, poticanja potražnje za radnom snagom, jačanje partnerstva na tržištu rada, realizovat će se mjere koje će dati doprinos u ekonomskom osnaživanju stanovništva i razvoju ljudskih resursa i pružanju podrške poslovnim subjektima u zapošljavanju. Osiguranje sredstava za materijalnu i socijalnu sigurnost nezaposlenim osobama, te priprema i provođenje adekvatnih programa i mjera aktivne politike zapošljavanja, s posebnim naglaskom na bržoj integraciji nezaposlenih osoba na tržište rada, naročito mladih, žena, starijih od 40 godina, dugotrajno nezaposlenih i ostalih posebnih kategorija nezaposlenih, ostaju prioritetni

zadatak, u skladu sa zakonskim nadležnostima, strateškim dokumentima, misijom i vizijom. U ovom kontekstu, Federalni zavod za zapošljavanje će nastaviti saradnju sa kantonalnim službama za zapošljavanje u izradi i realizaciji programa od interesa za Federaciju BiH, ali će, također, navedene aktivnosti realizirati i u saradnji sa ostalim partnerima na tržištu rada kroz udruživanje kapaciteta kako bi se osigurao veći obuhvat nezaposlenih osoba i unaprijedio kapacitet javnih službi za zapošljavanje.

U okviru programa i mjera aktivne politike zapošljavanja fokus će biti pružanje podrške u zapošljavanju radne snage kod poslodavaca, pružanje podrške u samozapošljavanju nezaposlenih osoba i razvoju poduzetništva, pružanju podrške nezaposlenim osobama kroz poboljšanje zapošljivosti tj. pripremu za rad (obuku, stručno osposobljavanje i usavršavanje za potrebe tržišta rada ili konkretno radno mjesto), kao i pružanje odgovarajućih informacija za nezaposlene osobe i poslodavce. Ovim mjerama će se nastojati pomoći nezaposlenim osobama da lakše prevaziđu probleme i novonastale promjene na tržištu rada.

Naredni period sigurno će obilježiti snažna borba za stabilizaciju ekonomskih prilika, s velikim uticajem na tržište rada, te će i planirane aktivnosti, tj. realizacija navedenih ciljeva zavisiti od razvoja epidemiološke situacije i zahtijevat će korištenje svih raspoloživih resursa i mjera. Također, uspostavljanjem partnerstava sa domaćim i međunarodnim organizacijama i institucijama, provodit će se i mjere koje odgovarajućim aktima i dokumentima utvrde Vijeće ministara BiH i Vlada Federacije BiH, a koje su usmjerene na poboljšanje uvjeta na tržištu rada i povećanje zaposlenosti u Federaciji BiH.

4.1.1. MJERE AKTIVNIH POLITIKA ZAPOŠLJAVANJA

Federalni zavod za zapošljavanje će i u 2023. godini, nakon što se osiguraju potrebna sredstva za materijalnu i socijalnu sigurnost nezaposlenih osoba, svoje primarne aktivnosti usmjeravati u razvoj aktivne politike zapošljavanja, u skladu sa potrebama tržišta rada, a koje će se realizirati u saradnji s kantonalnim službama za zapošljavanje i drugim institucijama i organizacijama. Programi se odnose na podršku nezaposlenim osobama u aktivnom traženju posla, obuku/pripremu za rad, poticanje zapošljavanja kod poslodavaca i poticanje samozapošljavanja tj. pokretanje i registraciju poslovnih aktivnosti (Start up).

Postojeći programi će se po potrebi unapređivati, a novi razvijati, u skladu sa zakonskim propisima te uspješnim rezultatima koji su se pokazali kao primjeri dobre prakse. Programima će se omogućiti jednak pristup za sve na tržištu rada i promovisati rodna ravnopravnost i inkluzivnost, a bit će usklađeni sa okvirnim strateškim dokumentima u oblasti rada i zapošljavanja, te principima gender odgovornog budžetiranja. Cilj je pružiti podršku nezaposlenim osobama, ali i poslodavcima, da lakše prevaziđu probleme i novonastale snažne promjene na tržištu rada i poslovanju. Također, uspostavljanjem partnerstava sa domaćim i međunarodnim organizacijama i institucijama, provodit će se i mjere koje odgovarajućim aktima i dokumentima utvrde Vijeće ministara BiH i Vlada Federacije BiH, a koje su usmjerene na poboljšanje uvjeta na tržištu rada i povećanje zaposlenosti u Federaciji BiH.

Planirano je da u 2023. godini programima aktivne politike zapošljavanja bude obuhvaćeno 14.300 nezaposlenih osoba. Radi efikasnog provođenja mjera aktivne politike zapošljavanja i kvalitetnog usaglašavanja ponude i potražnje na tržištu rada, a s obzirom na finansijske mogućnosti, eventualne grantove ili iskazanu zainteresiranost partnera i ciljnih grupa,

pojedinačne mjere, programi i projekti, ali i broj nezaposlenih koji će biti obuhvaćen tim mjerama, iskazan u ovom programu, kao i druge aktivnosti, prema potrebi, usklađivat će se izmjenama i dopunama programā i/ili Finansijskog plana za 2023. godinu.

4.1.2. PROGRAMI SUFINANSIRANJA ZAPOŠLJAVANJA, SAMOZAPOŠLJAVANJA I OBUKE

Cilj provođenja ovih programa je pružiti podršku za 13.000 osoba sa evidencije nezaposlenih u Federaciji BiH sa posebnom rodnom i socijalnom osjetljivošću radi jačanja njihove konkurentnosti i brže integracije na tržištu rada, sprečavanja dugotrajne nezaposlenosti, te stvaranja uslova za sticanje prvog radnog iskustva, samozapošljavanje, tj. registraciju/pokretanje samostalne djelatnosti/privrednog društva. **Za realizaciju programa u 2023. godini planirana su sredstva u iznosu od 111.310.466 KM⁵.** Partneri u provođenju ovog projekta su kantonalne službe za zapošljavanje, poslodavci, Federalno ministarstvo rada i socijalne politike, Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva, Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice BiH i drugi zainteresirani subjekti. Planirano je provođenje slijedećih programskih aktivnosti:

- Sufinansiranje zapošljavanja kod poznatog poslodavaca;
- Sufinansiranje samozapošljavanja kroz pokretanje Start up biznisa;
- Sufinansiranje obuke za sticanje potrebnih znanja i vještina za potrebe tržišta rada i obuke uz rad kod poznatog poslodavca;
- Sufinansiranje društveno korisnog rada.

Predviđeno je da program obuhvati nezaposlene osobe iz slijedećih ciljnih grupa:

- Mladi (bez radnog iskustva – pripravnici i ostali)
- Žene
- Osobe dobi preko 40 godina
- Dugotrajno nezaposlene osobe (prijavljene na evidenciju 12 i više mjeseci)
- Osobe nižih kvalifikacija ili bez kvalifikacija
- Osobe s invaliditetom
- Djeca i supružnici osoba s invaliditetom od 60% i više
- Demobilisani borci i djeca nezaposlenih demobilisanih boraca
- Članovi porodica šehida/poginulih branilaca
- Članovi domaćinstva u kojem ni jedan član nije zaposlen
- Romi
- Poljoprivrednici
- Samohrani roditelji, staratelji i hranitelji i njihova djeca, roditelji djeteta sa posebnim potrebama i roditelji teško bolesne djece, bivši štíćenici doma za nezbrinutu djecu

⁵ Dio sredstava u procijenjenom iznosu od 44.609.950 KM se odnosi na prenesene obaveze po osnovu mjera aktivne politike zapošljavanja čija je realizacija započela prethodnih godina i koje dopijevaju na naplatu u 2023. godini, a 66.700.516 KM se odnosi na nove programe iz 2023. godine.

- Žrtve nasilja, civilne žrtve rata, liječeni ovisnici i dr.

4.1.3 PODRŠKA RAZVOJU POSREDOVANJA U ZAPOŠLJAVANJU I PRIPREMA ZA RAD

Posredovanjem u zapošljavanju smatraju se sve aktivnosti i mjere poduzete u svrhu povezivanja nezaposlene osobe koja traži zaposlenje, kao i zaposlene osobe koja traži promjenu zaposlenja, s poslodavcem kojem je potreban zaposlenik, radi zadovoljavanja poslovnih potreba. Posredovanje u zapošljavanju u Federaciji BiH nadležnost je kantonalnih službi za zapošljavanje. Federalni zavod za zapošljavanje će u 2023. godini raditi na unapređenju funkcionalnosti web portala www.fzzz.ba u dijelu koji se odnosi na nezaposlene osobe i poslodavce, s posebnim fokusom na kvalitetnije informisanje i edukaciju nezaposlenih osoba i poslodavca.

Također, planirano je unapređenje alata u Jedinostvenom informacionom sistemu (JIS), a koji se odnose na poslodavce (uparivanje ponude i potražnje) i nezaposlene osobe (savjetodavne informacije). Kroz kontinuirani razvoj alata savjetodavcima će se omogućiti kvalitetniji pristup u obavljanju svakodnevnih poslova u posredovanju u zapošljavanju i radu sa nezaposlenim osobama. Promoviranjem uspostavljenih mehanizama i dobrih praksi u savjetodavnom radu i profesionalnom informisanju, a u saradnji sa kantonalnim službama za zapošljavanje, radit će se na daljem razvoju ove oblasti. Federalni zavod za zapošljavanje će modifikovati postojeći program Obuka i rad, te razviti program obuke, prekvalifikacije i dokvalifikacije u cilju zadovoljavanja potreba tržišta rada.

4.1.4 ZAJEDNIČKI PROGRAMI SA DRUGIM PRAVNIM SUBJEKTIMA

Ovim projektima će se poticati zapošljavanje, obuka kao i specifični projekti sufinansiranja zapošljavanja odgovarajućeg stručnog kadra za djecu s poteškoćama u razvoju, zapošljavanja asistenata i stručnih saradnika u nastavi na javnim univerzitetima, zapošljavanja stručnog kadra za potrebe ustanova iz oblasti socijalne zaštite kao i zapošljavanja i samozapošljavanja djece šehida i poginulih boraca. Također, Federalni zavod za zapošljavanje će kao partner, u skladu s prilikama, učestvovati u međunarodnim pozivima u razvojnim projektima iz različitih međunarodnih fondova kojima se razvijaju i jačaju kapaciteti javnih službi za zapošljavanje i mjere aktivne politike zapošljavanja,

U okviru pozicije Federalni zavod za zapošljavanje će razvijati i saradnju na realizaciji projekata kojima se potiče zapošljavanje i razvijanje kompetencija nezaposlenih osoba za potrebe različitih privrednih djelatnosti (usluge, proizvodnja i dr.), a koje se provode u saradnji sa privrednim komorama, razvojnim agencijama, nevladinim organizacijama, organima uprave, obrazovnim i drugim ustanovama, te poduzetnicima. **Za realizaciju planiranih aktivnosti na ovoj poziciji planirana su sredstva u iznosu od 14.593.605 KM, od čega iznos od 6.593.605 KM odnosi na prenesene obaveze iz prethodnih godina, a koje dospijevaju u 2023. godini, a 8.000.000 KM na nove projekte kojim će se pružiti podrška za 1.300 nezaposlenih osoba.**

MONITORING I EVALUACIJA

U skladu sa zakonskim odredbama i strateškim opredjeljenjima, u 2023. godini Federalni zavod za zapošljavanje planira da, u saradnji s kantonalnim službama za zapošljavanje, organizuje istraživanje potreba i kretanja na tržišta rada u Federaciji BiH. Za provođenje istraživanja koristile bi se dostupne baze podataka iz prethodnih istraživanja tržišta rada kao i druge baze podataka relevantnih institucija (Federalni zavod za statistiku, Porezna uprava Federacije BiH, ministarstva

obrazovanja i dr.). Pored navedenog organizovat će se anketiranje odgovarajućeg uzorka poslodavaca, pretežno iz privatnog sektora, radi dobijanja adekvatnih kvantitativnih i kvalitativnih podataka sa tržišta rada o potrebama za radnom snagom i ostalim relevantnim podacima. Na osnovu dobijenih rezultata izradit će se Izvještaj o istraživanju tržišta rada (analiza potreba i kretanja na tržištu rada u Federaciji BiH), a o tome bi se informisala stručna i šira javnost.

Analizom rezultata sagledalo bi se postojeće stanje na tržištu rada, kao i projekcije ponude i potražnje za radnom snagom, traženim zanimanjima radnika, potrebe za obučavanjem radnika, te potrebe za uklanjanjem stručnog obrazovanja sa zahtjevima privrede. Također, u okviru ovih aktivnosti ispitalo bi se mogućnosti i potrebe za zapošljavanjem određenih teže zapošljivih grupa nezaposlenih osoba, spremnost i mogućnosti poslodavaca u vezi organizovanja praktične nastave za učenike, studente i obuke za nezaposlene osobe, te zadovoljstvo uslugama službi za zapošljavanje. Dobijeni rezultati iz ovog istraživanja će poslužiti za unapređenje različitih aktivnosti, projekata, usluga i saradnje javnih službi za zapošljavanje sa poslodavcima, te kao smjernice za provođenje adekvatnih mjera aktivne politike zapošljavanja i izradu javnih politika za tržište rada u Federaciji BiH zasnovanih na analizi postojećeg stanja i budućih trendova. Izvještaj o istraživanju tržišta rada (analiza potreba i kretanja na tržištu rada u Federaciji BiH) će se objaviti na web portalu www.fzzz.ba, te dostaviti relevantnim federalnim i kantonalnim institucijama i drugim organizacijama.

4.2. REPUBLIKA SRPSKA

Glavni ciljevi i prioriteti politike zapošljavanja u 2023. godini definisani su u skladu sa Strategijom zapošljavanja Republike Srpske 2021-2027. godine i ključnim strateškim dokumentima Vlade Republike Srpske. Polazeći od ključnih strateških ciljeva usmjerenih na usklađeno jačanje potražnje za radnom snagom i unapređenje funkcionisanja tržišta rada, Programom rada Zavoda za zapošljavanje Republike Srpske za 2023. godinu utvrđene su mjere i aktivnosti koje će biti u funkciji realizacije tih ciljeva. Jedan od prioriteta su svakako mjere aktivne politike zapošljavanja, jačanje njihove efikasnosti i održivosti zapošljavanja. Analiza i praćenje potreba tržišta rada, procjena efikasnosti postojećih mjera, povećanje kvaliteta usluga ključnim korisnicima su također prioriteti utvrđeni Programom rada. Značajan dio aktivnosti biće usmjeren na ostvarivanje prava nezaposlenih lica, efikasnu realizaciji podnesenih zahtjeva kao i kontrolu i praćenje ostvarivanja prava a posebno prava na novčanu naknadu.

4.2.1. MJERE AKTIVNE POLITIKE ZAPOŠLJAVANJA

Polazeći od osnovnih ciljeva definisanih Strategijom zapošljavanja Republike Srpske 2021-2027 i Programa ekonomskih reformi Republike Srpske za period 2023-2025. godine u 2023. godini donijet će se akcioni plan zapošljavanja kojim će se definisati mjere, konkretne aktivnosti, ciljne grupe, indikatori učinka, vremenski okvir, nosioci aktivnosti i sredstva za realizaciju.

Imajući u vidu ostvareni trend zapošljavanja lica sa evidencije u 2022. godini i mjerama aktivne politike zapošljavanja, planirano je da se u 2023. godini zaposli 30.000 nezaposlenih sa evidencije Zavoda za zapošljavanje Republike Srpske.

4.2.2. REALIZACIJA, PRAĆENJE I EVALUACIJA PROJEKATA ZAPOŠLJAVANJA USVOJENIH AKCIONIM PLANOM ZAPOŠLJAVANJA ZA 2022. GODINU ČIJA SE REALIZACIJA NASTAVLJA I U 2023. GODINI

Akcionim planom zapošljavanja u Republici Srpskoj za 2022. godinu definisano je šest programa zapošljavanja, nosioci aktivnosti, ciljne grupe, indikatori učinka, vremenski okvir i iznos sredstava sa izvorima finansiranja koja su potrebna za svaku pojedinačnu mjeru i aktivnost. Vrijednost Akcionog plana zapošljavanja u 2022. godini iznosi 35.780.000 KM i odnosi se na zapošljavanje oko 6.553 lica. Sa 31.10.2022.godine putem programa zapošljavanja realizovano je zapošljavanje 5.759 lica u iznosu od 30.354.525,36 KM. Treba napomenuti da sa spomenutim datumom nije raspisivan javni poziv za Program obuke, dokvalifikacije i prekvalifikacije u 2022. godini, čija je vrijednost 300.000 KM za obuku i zapošljavanje 125 lica.

PROGRAM FINANSIRANJA SAMOZAPOŠLJAVANJA DJECE POGINULIH BORACA VOJSKE REPUBLIKE SRPSKE, DEMOBILISANIH BORACA I RATNIH VOJNIH INVALIDA VRS U 2022. GODINI „ZAJEDNO DO POSLA”

Program se odnosi na finansijsku podršku za zapošljavanje kod poslodavaca i samozapošljavanje djece poginulih boraca, demobilisanih boraca i RVI VRS kao i sticanje radnog iskustva djece poginulih boraca sa VSS. Programom se omogućio nastavak prioritnog zapošljavanja ovih kategorija i njihovo integrisanje na tržište rada, koje će im omogućiti rješavanje egzistencijalnih pitanja i socijalnu sigurnost. Realizacija Programa počela je raspisivanjem javnog poziva u februaru 2022.godine. Program je praćen izuzetno velikim interesovanjem pa je je sa prvobitno planiranih 3.000.000 KM, izmjenama Akcionog plana zapošljavanja u 2022.godini, njegova konačna vrijednost iznosila 15.640.000,00 KM čime je planirano zapošljavanje 1.651 lice.

PROGRAM ZAPOŠLJAVANJA I SAMOZAPOŠLJAVANJA CILJNIH KATEGORIJA U PRIVREDI U 2022. GODINI

Program se odnosi na finansijsku podršku za samozapošljavanje (5.000 KM) i zapošljavanje kod poslodavca (4.000 KM) lica iz ciljne grupe. Realizacija Programa počela je raspisivanjem javnog poziva u februaru 2022.godine. Izmjenama Akcionog plana zapošljavanja u 2022.godini, vrijednost Programa je povećana sa 3.650.000 KM na 7.650.000 KM za zapošljavanje 1.775 lica.

PROGRAM PODRŠKE ZAPOŠLJAVANJU ROMA U REPUBLICI SRPSKOJ U 2022. GODINI

Programom se podstiče zapošljavanje Roma u Republici Srpskoj s ciljem poboljšanja njihovog socijalno-ekonomskog statusa i životnog standarda te njihove integracije u društveno-ekonomske tokove. Realizacija Programa počela je raspisivanjem javnog poziva u maju 2022.godine. Ukupna vrijednost programa iznosila je 138.000 KM, a finansira se iz granta Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice BiH (neurošena sredstva iz ranijeg perioda).

PROGRAM PODRŠKE PRIVREDI PUTEM POVRATA UPLAĆENIH POREZA I DOPRINOSA ZA NOVO ZAPOŠLJAVANJE RADNIKA U 2021. GODINI

Programom se pruža finansijska podrška privrednim subjektima kroz isplatu podsticaja u

visini plaćenih poreza i doprinosa za novozaposlene radnike u toku 2021.godine (za lica koja su nalazila na evidenciji nezaposlenih prije zaposlenja). Pravo učešća imali su poslovni subjekti iz privrednog sektora registrovani na području Republike Srpske. Realizacija Programa počela je raspisivanjem javnog poziva u februaru 2022.godine. Finansijska vrijednost Programa iznosi 5.000.000 KM.

PROGRAM PODRŠKE ZAPOŠLJAVANJU MLADIH - DJECE POGINULIH BORACA SA VSS U STATUSU PRIPRAVNIKA U 2022. GODINI

Program se odnosi na finansiranje osposobljavanja mladih za samostalan rad u struci i sticanje uslova za polaganje pripravničkog ispita u skladu sa zakonom. Javni poziv je raspisan u februaru 2022.godine. Vrijednost Programa je 7.052.000 KM za 979 nezaposlenih lica sa VSS bez radnog staža u struci.

4.2.3. PRIPREMA, IZRADA I REALIZACIJA PROGRAMA ZAPOŠLJAVANJA UTVRĐENIH AKCIONIM PLANOM ZAPOŠLJAVANJA ZA 2023. GODINU

Kada je u pitanju provođenje programa zapošljavanja u 2023.godini očekivanja su da programi budu usmjereni na zapošljavanje nezaposlenih lica u privredi kao i zapošljavanje teško zapošljivih i ranjivih kategorija nezaposlenih. Posebna pažnja biće posvećena podršci mladima kroz dolazeći program „Garancija za mlade“ Mogu se očekivati sljedeći programi zapošljavanja:

PROGRAM PODRŠKE ZAPOŠLJAVANJU I SAMOZAPOŠLJAVANJU CILJNIH KATEGORIJA U PRIVREDI REPUBLIKE SRPSKE

Cilj Programa je podsticanje zapošljavanja u privredi Republike Srpske nezaposlenih lica u nepovoljnom položaju i jačanje domaće ekonomije. Podršku usmjeriti na lica na radnim mjestima koja zahtijevaju viši nivo stručnosti i doprinose stvaranju veće dodatne vrijednosti. Ciljna grupa su dugoročno nezaposleni (prijavljeni na evidenciju 12 mjeseci i duže), lica sa niskim kvalifikacijama (lica SSS i niže kvalifikacije) prijavljena na evidenciju najmanje šest mjeseci, nezaposlena lica iz ruralnih područja sa posebnim osvrtom na žene iz ruralnih područja, žene žrtve porodičnog nasilja i ratne torture, lica starosti 40 i više godina, lica sa invaliditetom, bivši štićenici domova za nezbrinutu djecu, žrtve nasilja, samohrani roditelji i roditelji teško bolesne djece, bez obzira na dužinu čekanja na evidenciji, korisnici određenih socijalnih davanja.

Program će se provoditi kroz dvije komponente i to: komponentu zapošljavanja kod poslodavaca i komponentu samozapošljavanje. Programom je predviđena dodatna podrška zapošljavanju žena u ruralnim područjima. Planirana sredstva zavise od iznosa obezbjeđenih sredstava za podršku zapošljavanju u 2023. godini, koja će biti definisana Akcionim planom zapošljavanja Republike Srpske u 2023. godini.

PROGRAMI PODRŠKE PRIVREDI PUTEM POVRATA UPLAĆENIH POREZA I DOPRINOSA ZA NOVO ZAPOŠLJAVANJE RADNIKA

Cilj Programa je pružiti finansijsku podršku privrednim subjektima kroz isplatu podsticaja u visini plaćenih poreza i doprinosa za novozaposlene radnike u toku 2022. godine. Ciljnu grupu čine lica koja su zasnovala radni odnos u periodu od 1.1. do 31.12.2022. godine koja su se neposredno prije zaposlenja nalazila na evidenciji nezaposlenih. Programom se nastoji održati postojeći nivo zaposlenosti te stvoriti prostor za dalje zapošljavanje i smanjivanje broja nezaposlenih. Program provoditi putem isplate uplaćenih poreza i doprinosa za radnike koji su predstavljali povećanje broja zaposlenih kod poslodavca podnosioca zahtjeva. Planirana su potrebna sredstva u iznosu od 5.000.000,00 KM.

PROGRAM PODRŠKE ZAPOŠLJAVANJU BORAČKIH KATEGORIJA

Cilj Programa je zapošljavanje demobilisanih boraca, djece poginulih boraca i ratnih vojnih invalida kako bi se omogućio nastavak prioritetnog zapošljavanja ovih kategorija i njihovo integrisanje na tržište rada, koje će im omogućiti rješavanje egzistencijalnih pitanja i socijalnu sigurnost. Program će se provoditi kroz tri komponente i to: komponentu zapošljavanja kod poslodavaca, komponentu samozapošljavanja i komponentu pripravnika sa VSS - djeca poginulih boraca. Planirana su sredstva u iznosu od 10.000.000,00 KM.

PROGRAM PODRŠKE ZAPOŠLJAVANJU MLADIH U SVJETLU DOLAZEĆEG PROGRAMA „GARANCIJA ZA MLADE“

Garancija za mlade je inkluzivan i ambiciozan program aktivacije koji države članice EU koriste od 2013. godine kako bi mladima osigurale nesmetan prelaz iz obrazovanja na posao, podržale njihovu integraciju na tržište rada i osigurale da nijedna mlada osoba ne bude izostavljena. Cilj Garancije za mlade je smanjenje nezaposlenosti i neaktivnosti mladih. Njenim provođenjem, država se obavezuje da će osigurati da svi mladi dobiju kvalitetnu ponudu za zaposlenje, nastavak obrazovanja, učenje kroz rad ili stažiranje u roku od četiri mjeseca od ulaska u status nezaposlenosti ili napuštanja, odnosno završetka formalnog obrazovanja. Zavod za zapošljavanje Republike Srpske raspolaže nizom instrumenata koji mogu biti obuhvaćeni „Garancijom za mlade“ a jedan od najistaknutijih je pružanje podrške sticanju radnog iskustva mladih u struci i sticanje uslova za polaganje pripravničkog ispita u skladu sa zakonom. Ciljna grupa su „NEET“ populacija koja obuhvata mlade od 15 do 29 godine koji nisu u sistemu obrazovanja, nisu zaposleni te se ne usavršavaju. Program će se provoditi kroz refundiranje utvrđenog iznosa plate nakon dostavljenog dokaza o isplati. Planirana sredstva zavise od iznosa obezbjeđenih sredstava za podršku zapošljavanju u 2023. godini, koja će biti definisana Akcionim planom zapošljavanja Republike Srpske u 2023. godini.

PROGRAM PODRŠKE ZAPOŠLJAVANJU ROMA

Cilj programa je zapošljavanje Roma u Republici Srpskoj s ciljem poboljšanja njihovog socijalno-ekonomskog statusa i životnog standarda te njihove integracije u društveno-ekonomske tokove. Program će se provoditi kroz dvije komponente i to: komponentu zapošljavanja kod poslodavaca i komponentu samozapošljavanje. Planirana su sredstva u iznosu od 63.000,00 KM iz granta Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice BiH.

PROGRAM OBUKE, DOKVALIFIKACIJE I PREKVALIFIKACIJE

Cilj Programa je unapređivanje zapošljivosti nezaposlenih lica prvenstveno srednje i starije dobi. Planirana sredstva zavise od iznosa obezbjeđenih sredstava za podršku zapošljavanju u 2023. godini, koja će biti definisana Akcionim planom zapošljavanja Republike Srpske u 2023. godini.

4.2.4. PROVOĐENJE MJERA AKTIVNE POLITIKE ZAPOŠLJAVANJA S CILJEM UNAPREĐENJA USLUGA NEZAPOSLENIM LICIMA I POSLODAVCIMA

Mjere aktivne politike zapošljavanja realizovat će se i kroz kontinuirane aktivnosti u sljedećim područjima rada:

- Posredovanje u zapošljavanju;
- Povećanje aktivnosti na tržištu rada;
- Realizacija mjera u oblasti karijerne orijentacije, informisanja o izboru zanimanja, planiranju karijere i razvoju cjeloživotnog učenja;
- Prikupljanje podataka o tržištu rada, analiza i praćenje osnovnih pokazatelja o stanju i potrebama tržišta rada, praćenje kretanja zapošljavanja, ukupne zaposlenosti i nezaposlenosti.

POSREDOVANJE U ZAPOŠLJAVANJU

Zavod za zapošljavanje Republike Srpske će i u 2023. godini nastaviti da prilagođava svoje usluge korisnicima u skladu sa promjenama na tržištu rada, raspoloživosti (ne)kvalifikovane radne snage i neophodnostima usklađivanja kompetencija nezaposlenih sa potrebama tržišta rada. Također, Zavod će raditi na unapređenju funkcije posredovanja u zapošljavanju putem platforme „Berza rada“, na kojoj mogućnost registracije imaju poslodavci i nezaposlena lica, ali i lica koja traže promjenu zaposlenja. Poslodavci imaju mogućnost objave oglasa, a nezaposlena lica mogućnost da objave biografiju koju mogu pregledati samo registrovani poslodavci koji mogu direktno kontaktirati nezaposlena lica ili putem nadležnog biroa i na taj način bi se vršilo „online“ posredovanje. Zavod će i u narednom periodu podsticati poslodavce da izvršavaju svoju zakonsku obavezu, odnosno redovno i blagovremeno podnošenje prijave o potrebi za radnicima E2 , kao i izvještaj o zapošljavanju radnika E3. Također, cilj je i unapređenje rada sa poslodavcima kroz:

- Usvojen godišnji plan saradnje sa poslodavcima na nivou biroa i filijala;
- Kvantitativno i kvalitativno unapređenje realizacije podnesenih prijava o slobodnim radnim mjestima;
- Povećan broj poslodavaca koji koriste usluge Zavoda;

- Provedena anketa i urađena analiza o potrebama tržišta rada;
- Poslodavci upućeni na korištenje aplikacije „Berza rada“.

Poseban cilj ove mjere je uspostavljanje efikasnog savjetodavnog procesa i kvalitativno i kvantitativno zadovoljenje iskazanih potreba poslodavaca kroz provođenje slijedećih aktivnosti:

- Utvrđen plan provođenja redovnih aktivnosti;
- Nezaposlena lica uključena u savjetodavni proces;
- Izrada individualnih planova zapošljavanja za nezaposlena lica sa evidencije;
- Nakon redovnih evaluacija individualnih planova zapošljavanja procijenjen napredak u kvalitetu istih;
- Procjena zapošljivosti svih nezaposlenih lica, profiliranje nezaposlenih prema stepenu zapošljivosti (lakše ili neposredno zapošljiva lica, uslovno zapošljiva i teže zapošljiva lica);
- Uslovno i teže zapošljiva lica uključena u neku od aktivnih mjera zapošljavanja;
- Poznavanje stanja i prilika za sva lica sa evidencije radi kvalitetnijeg posredovanja;
- Novoprijavljena nezaposlena lica sa evidencije upoznata sa mogućnošću registracije na platformi „Berza rada“;
- Registrovano preko 3.000 lica na platformu „Berza rada“.

POVEĆANJE AKTIVNOSTI NA TRŽIŠTU RADA

Cilj ovih aktivnosti je unaprijeđenje zapošljivosti nezaposlenih lica kroz razvoj vještina za aktivno traženje posla i poboljšanje motivacije za aktivno traženje posla za sva lica kod kojih je procijenjen nedostatak motivacije sa fokusom na dugoročno nezaposlene. Ove mjere će se prvenstveno provoditi kroz rad Centara za informisanje, savjetovanje i obuku (CISO) i Klubova za traženje posla.

REALIZACIJA MJERA U OBLASTI KARIJERNE ORIJENTACIJE, INFORMISANJA O IZBORU ZANIMANJA, PLANIRANJU KARIJERE I RAZVOJU CJELOŽIVOTNOG UČENJA

Cilj ovih aktivnosti je jačanje svijesti o značaju pravilnog izbora zanimanja i povećanje kompetentnosti korisnika u procesu donošenja karijernih odluka, kontinuirana saradnja sa Zavodom za obrazovanje odraslih Republike Srpske u vezi programa za osposobljavanje u skladu sa potrebama tržišta rada i realizacija programa prekvalifikacije, dokvalifikacije i obuke u skladu sa potrebama tržišta rada. Obrazovanje odraslih usko je povezano sa tržištem rada i vrlo značajan segment kada je u pitanju zapošljivost, pa polaznici upisuju programe namjeravajući poboljšati vlastiti status zapošljivosti. Također, obrazovanje odraslih ima značaj i u balansiraju trenutne neusklađenosti obrazovanja sa tržištem rada.

PRIKUPLJANJE PODATAKA O TRŽIŠTU RADA, PRAĆENJE KRETANJA I POTREBA TRŽIŠTA RADA

Cilj ovih aktivnosti je objektivno i realno sagledavanje promjena, uočavanje trendova, blagovremeno preduzimanje mjera i aktivnosti i predlaganje mjera za naredni period. Također, cilj ove mjere je i obezbjeđivanje redovnog i kvalitetnog izvještavanja o stanju i kretanjima na tržištu rada, praćenje parametara koji karakterišu tržište rada i preduzimanje odgovarajućih mjera u skladu sa pokazateljima, kao i ostvarivanje većih efekata na usklađivanju ponude i potražnje na tržištu rada.

4.3. BRČKO DISTRIKT BiH

Ključna usmjerenja godišnjeg plana rada Zavoda za zapošljavanje Brčko distrikta BiH su smanjenje broja nezaposlenih lica koja se nalaze na evidenciji i koja aktivno traže zaposlenje kroz kvalitet pruženih usluga, savjetovanje o mogućnosti i načinu traženja posla, dokup staža radi ostvarivanja prava za odlazak u penziju, ostvarivanje prava na novčanu naknadu za vrijeme nezaposlenosti i druge aktivnosti iz nadležnosti rada Zavoda za zapošljavanje Brčko distrikta BiH.

4.3.1. MJERE AKTIVNE POLITIKE ZAPOSŁJAVANJA

Godišnji plan rada Zavoda za zapošljavanje Brčko distrikta BiH planirao je provođenje 5 programa koji su razrađeni kroz 15 aktivnosti. To su: Program stručnog usavršavanja nezaposlenih lica, Program zapošljavanja teže zapošljivih lica sa evidencije koji aktivno traže zaposlenje, Program zapošljavanja i samozapošljavanja nezaposlenih lica iz reda Roma, Program samozapošljavanja u privredi i poljoprivredi na području Brčko distrikta BiH, Program samozapošljavanja u poljoprivredi na području Brčko distrikta BiH i Program usklađivanja tržišta rada i sistema obrazovanja - Karijerno usmjeravanje i savjetovanje.

PROGRAMI STRUČNOG USAVRŠAVANJA NEZAPOSLENIH LICA

Programom rada za 2023. godinu je predviđeno da 20% od 200 anketiranih nezaposlenih lica sa evidencije nezaposlenih prođu neki od programa stručnog osposobljavanja, obuka i priprema za zaposlenje. **U 2023. godini za realizaciju ovog programa predviđena su sredstva u iznosu od 30.000,00 KM.**

Ciljevi provođenja ovog programa su:

- Podizanje ukupnih kompetencija u pripremi za pokretanje biznisa i/ili za tržište rada;
- Povećanje socijalne uključenosti osoba sa invaliditetom;
- Samozapošljavanje/zapošljavanje osoba sa evidencije Zavoda, koja su prošla program obuke, koji su pokrenuli i/ili imaju namjeru pokrenuti biznis u tekućoj fiskalnoj godini,;
- Povećanje socijalne uključenosti nezaposlenih osoba.

PROGRAM ZAPOŠLJAVANJA NEZAPOSLENIH OSOBA IZ KATEGORIJE TEŽE ZAPOŠLJIVIH SA EVIDENCIJE ZAVODA ZA ZAPOŠLJAVANJE BRČKO DISTRIKTA BIH

Cilj ove mjere je podrška zapošljavanju nezaposlenih osoba iz teže zapošljivih kategorija. Ovaj program dovest će do povećanja socijalne uključenosti osoba sa invaliditetom i osoba starije životne dobi, dugoročnost u zapošljavanju osoba iz teže zapošljivih kategorija, stvaranje uslova za odlazak u penziju osoba starije životne dobi i smanjenje odliva nezaposlenih mladih osoba uslijed odlaska u inostranstvo. Posebna podrška kroz ovaj Program aktivne mjere daje se sljedećim kategorijama osoba:

- Dugoročno nezaposlena lica (preko 12 mjeseci)
- Lica koja stječu prvo radno iskustvo
- Romi
- Lica mlađe životne dobi (do 30 godina starosti)
- Lica starije životne dobi (50 godina i više)
- Osobe sa invaliditetom
- Članovi uže porodice poginulih boraca i RVI (invalidnost RVI 50% i više)
- Civilne žrtve rata i djeca civilnih žrtava rata.

Ukupno je predviđeno ovim programom obuhvatiti **132 osoba iz ciljnih grupa sa evidencije nezaposlenih, a za ovaj program je planirano izdvajanje 1.012.000,00 KM.**

PROGRAM SAMOZAPOŠLJAVANJA NA PODRUČJU BRČKO DISTRIKTA BIH I PROGRAM SAMOZAPOŠLJAVANJA U POLJOPRIVREDI NA PODRUČJU BRČKO DISTRIKTA BIH U 2023 GODINI

Vlada Brčko distrikta BiH planira i u 2023. godini da putem Zavoda za zapošljavanje Brčko distrikta BiH realizuje Program samozapošljavanja na području Brčko distrikta BiH i Program samozapošljavanja u poljoprivredi na području Brčko distrikta BiH. **Ukupan iznos sredstava za realizaciju programa za 2023. godinu iznosi 1.500.000,00 KM,** a struktura finansijske konstrukcije je, kako slijedi:

- 500.000,00 KM obezbjeđeno je Budžetom Brčko distrikta BiH za realizaciju Programa za 2022. godinu,
- 1.000.000 KM za realizaciju Programa samozapošljavanja u 2023. godini.

PROJEKAT USKLADIVANJA TRŽIŠTA RADA I SISTEMA OBRAZOVANJA – KARIJERNO USMJERAVANJE I SAVJETOVANJE

Ciljevi ovog projekta su: pomoć mladim u odabiru kvalitetnijeg i konkurentnijeg obrazovanja koje će im obezbijediti da lakše pronađu zaposlenje, pomoć poslodavcima pri odabiru kvalitetnih kadrova, uspostavljanje bolje komunikacije i saradnje sa poslodavcima u cilju dobivanja pravovremenih informacija o potrebama poslodavaca za zaposlenicima određenih profila, uspostava bolje komunikacije i saradnje sa sektorom obrazovanja u cilju obrazovanja kadrova potrebnih za

tržište rada i smanjenje broja dugoročno nezaposlenih osoba sa evidencije Zavoda za zapošljavanje Brčko distrikta BiH. Za ove aktivnosti planirana su sredstva u iznosu od 70.000,00 KM.

4.4. MJERE KOJE SE ODOSE NA SARADNJU U OBLASTI MEĐUNARODNOG TRŽIŠTA RADA

U skladu sa odredbama Zakona o Agenciji za rad i zapošljavanje Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“ br.21/03., 43/09.), i Programom rada Agencije za rad i zapošljavanje BiH za 2023. godinu, Agencija za rad i zapošljavanje BiH će, u saradnji sa Federalnim zavodom za zapošljavanje, Zavodom za zapošljavanje Republike Srpske i Zavodom za zapošljavanje Brčko distrikta BiH, u 2023. godini:

- Predstavljati Agenciju na međunarodnom planu u oblasti zapošljavanja i saradivati sa nadležnim agencijama, institucijama i međunarodnim organizacijama u toj oblasti;
- Učestvovati u pregovorima za zaključivanje međunarodnih ugovora u oblasti socijalnog osiguranja u dijelu koji se odnosi na oblast nezaposlenosti;
- Učestvovati u pregovorima za zaključivanje međunarodnih ugovora u oblasti zapošljavanja;
- U saradnji sa entitetskim zavodima za zapošljavanje i Zavodom za zapošljavanje Brčko distrikta BiH, učestvovati u provođenju zaključenih međunarodnih sporazuma o zapošljavanju sa Republikom Slovenijom, Republikom Srbijom, Državom Katar i Dogovor o posredovanju pri zapošljavanju radnika iz Bosne i Hercegovine u SR Njemačku na određeno vrijeme (njegovatelji);
- U saradnji sa entitetskim zavodima za zapošljavanje i Zavodom za zapošljavanje Brčko distrikta BiH, učestvovati u realizaciji zaključenih sporazuma o socijalnom osiguranju između Bosne i Hercegovine i drugih država u dijelu koji se odnosi na oblast nezaposlenosti;
- Učestvovati u realizaciji Dogovora o slanju studenata iz Bosne i Hercegovine na stručnu ferijalnu praksu u SR Njemačku u toku ljetnog raspusta, kojeg su potpisali Agencija za rad i zapošljavanje Bosne i Hercegovine i Savezna Agencija za rad SR Njemačke;
- Koordinirati aktivnosti u domaćim i međunarodnim projektima u oblasti zapošljavanja koji su od interesa za Bosnu i Hercegovinu i, u saradnji sa entitetskim zavodima za zapošljavanje i Zavodom za zapošljavanje Brčko distrikta BiH, učestvovati u njihovoj realizaciji;
- U saradnji sa entitetskim zavodima za zapošljavanje i Zavodom za zapošljavanje Brčko distrikta BiH, izraditi Prijedlog kvota za zapošljavanje stranaca u BiH za 2024. godinu i dostaviti ga Ministarstvu civilnih poslova BiH na dalje postupanje.

5. ZAKLJUČNA RAZMATRANJA

U Informaciji Direkcije za ekonomsko planiranje o perspektivama za Bosnu i Hercegovinu od 2023. do 2025. godine, predviđa se ekonomski rast u ovom razdoblju od oko 2,5% na godišnjem nivou. Pretpostavlja se da bi ključni oslonac ekonomskog rasta tijekom ovog perioda trebala predstavljati domaća tražnja kroz povećanje privatne potrošnje i investicija. Direkcije za ekonomsko planiranje BiH isto tako daje predviđanja kako bi se u 2023. godini u BiH mogao očekivati sporiji rast inflacije u odnosu na prethodnu godinu (6,7%). Uzimajući u obzir kako je inflacija u decembru prošle godine iznosila 14,8%, to bi zapravo značilo i značajan pad.

Budući da je ekonomija BiH zavisna o kretanjima na tržištima Evropske unije, ohrabruje nedavno objavljena informacija kako su članice Unije, prema svemu sudeći, izbjegle najavljenju recesiju. Izbjegavanje recesije značilo bi onda i snažniji rast BDP-a od očekivanoga. Pretpostavljeno kretanje investicija i trgovine bi se trebalo odraziti na broj zaposlenih lica ali i na plate. Kao i prethodnih godina poslovni ambijent u oblastima koje tradicionalno zapošljavaju najviše lica u Bosni i Hercegovini (industrija, trgovina kao i pojedine uslužne djelatnosti) značajno bi mogao determinisati obim zapošljavanja uz nešto manji doprinos javnog sektora. Time bi u periodu 2023-2025. godini ukupan broj zaposlenih lica u Bosni i Hercegovini mogao biti uvećan za 1,1% - 1,5% g/g, dok bi prosječna neto plata mogla biti uvećana 3% - 5% g/g. Ipak, treba uzeti u obzir rizike za ostvarenje projekcija koji bi mogli značajno uticati na pretpostavljeni rast osnovnih indikatora na tržištu rada.

Projekcije na tržištu rada određene su značajno dešavanjima u okruženju. Značajne neizvjesnosti oko dešavanja između Ukrajine i Rusije mogle bi se loše odraziti na ekonomiju a potom i na tržište rada. Uz sporiji ekonomski rast, manji obim investicija, trgovine i uopšte lošije uslove poslovanja, rast broja zaposlenih lica kao i plata bi mogao biti niži pretpostavljenog. Pored toga, migracije stanovništva i stepen implementacije strukturnih reformi mogao bi uticati na posmatrane indikatore tržišta rada kao i na nivo kupovne moći i životnog standarda u BiH.